

KENNELESITTELYSSÄ NOISY DOG'S

Kennel Noisy Dog's, Carita Friberg
Ensimmäinen pumipentue on syntynyt: 1988
Kisalföldi Aku Cigany* Kylvan Nota
Viimeisin pentue: 2015 Pustan Helmen
Karhunsammal* Jellum's Gigi
Yhteensä: 5 pentuetta 33 pentua

TAUSTAA

Lapsuudenkodissani oli aina koiria ja muitakin eläimiä, poneja ja kissoja. Kun synnyin, ensikosketukseni koiraan oli karkeakarvainen saksanseisoja Toni, joka oli turvallinen ja peloton koira. Sittemmin meille tuli ensimmäinen newfoundlandinkoira, lyhytkarvainen mäyräkoira ja oma sekarotuiseni Miksi. Isäni löysi Miksin Ylivieskan asemalta, missä se oli jäädytettynä junan alle. Isä toi nälkiintyneen pennun meille kotiin. Se oli kylmissään ja liikainen, ja kun annoin sille syömistä, se söi hotkien kuin ei olisi koskaan nähnytkaan. Isä oli kysynyt asemamiehiltä, mahtoivatko he tietää, kenen koira se oli. Miehet eivät tieneet ja sanoivat sen pyörineen aseman nurkilla parisen viikkoa. Isä kysyi myös, että oliko pennulle annettu ruokaa, mutta se ei ollut tullut kenellekään mieleen. Miksin omistaja löytyi myöhemmin, mutta he eivät olleet kiinnostuneita pennusta. Olivat ottaneet sen, vaikka tiesivät muuttavansa kerrostaloon, missä koiria ei saanut pitää. Niin Miksi jäi meille maksettuaani siitä muistaakseni kymmenen markkaa. Miksistä tuli ihana toveri ja ratsastuskaveri, joka oli aina mukani.

Ensimmäinen itse hankkimani koira aikuisiällä oli rottweiler. Olin elänyt pari vuotta ilman koiraa, joka ei tuntunut omalta jutulta.

Miten tutustuit pumeihin

Pumiin tutustuin kesällä 1982, kun olin Marjatta Jääskeläisen Kylvan kennelissä pari kuukautta hoitamassa koiria ja kahta pentuetta. Pumi tuntui aluksi todella omituiselta koiralta niin ulkonäkönsä kuin luonteenakin perusteella. Kuitenkin lähdettyäni Marjattan luota, mukanani muutti rotikkani kaveriksi ensimmäinen pumini, Kylvan Nota "Nota". Siltä tieltä ei ole ollut paluuta, muita rotuja en osaa edes ajatella. Marjatalta meille tuli myös seuraava pumini, Kylvan Zebra "Niisku".

Miksi juuri pumi?

Pumissa minua viehättää lähes kaikki: ulkonäkö, luonne, monikäyttöisyys ja sen halu olla kaikessa mukana. Olen harrastanut kaikkien nykyisten pumiini kanssa agilityä, lisäksi Mustin ja Pirren kanssa rally-tokoa ja neljä pumiini on käynyt kokeilemassa paimennusta. Näyttelyissä käymme jonkun verran, nyt aktiivisesti kuopuksemme kanssa. Metsäjälkeä kokeilimme Mustin ja Pirren kanssa lajia harrastavan ystäväni opastuksella. Musti on myös käynyt karhustestissä. Olisi mukava kokeilla muitakin lajeja, mutta aika ei tahdo riittää kaikkeen.

Mikä/ mitkä pumit kuvastavat mielestäsi rotua parhaiten

Meillä on paljon rotua hyvin kuvastavia pumeja, paitsi ulkonäön myös käyttöominaisuuksien puolesta.

Kenen kasvattajan työtä arvostat/ihailet

Arvostan jokaista kasvattajaa, joka tekee työtä tämän pienen rotumme eteen, niin pitkän linjan kuin yhden pentueenkin kasvattajia. Erityisesti Marjatta Jääskeläinen on jäänyt lähtemättömästi mieleeni niin kasvattajana kuin ystäväni. Hänen kauttaan pumi astui lähtemättömästi elämäni. Eila Metsävainion ja Helenan Mattilan pitkänlinjan kasvatustyö on ihailtavaa. Mutta kaikki kasvattajat tekevät arvokasta työtä pumien kanssa.

PUMI ROTUNA

Miten pumi on ulkonäöltään/taipumuksiltaan/luonneominaisuuksiltaan muuttunut sinä aikana, kun olet pumeja kasvattanut

Pumi on muuttunut mielestäni ajan saatossa niin ulkonäkönsä kuin luonteensakin puolesta. Aiemmin

hyvin arkoja pumeja oli enemmän. Toki trimmaus-tyylitkin on muuttunut paljon. Muistan, kun Marjatta opetti minua trimmaamaan pumia. Hän kehotti leikkaamaan aivan lyhyeen karvaan ja sitten vaan odotettiin, että se kasvaa oikeaan mittaan. Korviin jätettiin pitkät roikot, mutta onneksi siitä on pääsääntöisesti päästy. Väritykset ovat myös lisääntyneet.

Mitkä ovat rodun suurimmat uhkakuvat/ongelmat tällä hetkellä

Suurin ongelma lienee kapea jalostuspohja. Kun lähtee etsimään pumilleen parituskumppania, niin vielä neljän sukupolven kohdalla saattaa näyttää hyvältä, mutta viimeistään kahdeksannen kohdalla löytyy aina samoja koiria. Se tekee välillä hieman turhautuneeksi, kun yrittää pohtia mistä löytää nartulle sopivan uroksen. Tietysti terveystulokset täytyy ottaa huomioon, mutta onko meillä varaa jättää jalostuksen ulkopuolelle koiria, joiden tulokset eivät aivan priimaa olisikaan. Tärkeintä on, ettei laita samanlaista yhteen. Geenitestien kohdalla pätee sama, esimerkiksi linssiluksaation tai DM:n kohdalla, että ei yhdistetä kahta kantajaa. Selkien kuvaamisen myötä eriaistisia LTV-tuloksia on tullut enenevässä määrin esiin. Siksi soisikin selkiä kuvattavan enemmän. Pumien pentuemäärät tuntuvat myös laskevan.

Rodun tulevaisuus

Pumille rotuna soisi hyvää tulevaisuutta. Onneksi meillä on tunnollisia kasvattajia, jotka pyrkivät kasvattamaan terveitä ja hyväluonteisia koiria. Pumi on vielä suhteellisen terve rotu moneen muuhun verrattuna. Pumin käyttötarkoitus myös otetaan huomioon. Minua ilahduttaa erityisesti se, että pumeja näkee lisääntyvässä määrin erilaisissa harrastuksissa.

Toki on monia pitkän linjan pumiharrastajia, jotka syystä tai toisesta ovat vaihtaneet rotua. Mutta on myös lahjakkaita nuoria harrastamassa pumeilla ja lisäämässä tietoisuutta tästä monipuolisesta rodusta.

Kasvatus

Olen kasvattanut kuusi pentuetta aikavälillä 1987–2015, näistä viis Noisy Dog's nimellä. Pentuja on syntynyt yhteensä 40 / 33. Viime vuosituhanella pentueita syntyi kolme. Kennelnimen anoin ja sain vuonna 1990, kun meille oli syntynyt kolmas pentue. Vuonna 1990 Suomessa riehui paha penikka-tautiepidemia, ja pennut eivät tahtoneet löytää koteja. Vasta kun sain ne rokotettua, alkoi ostajakandidaatteja löytyä. Tämä pentue oli muutenkin vaativa, olivat sangen äänekkästä sakkia. Minulle jäi tästä pentueesta Noisy Dog's Centinelli "Senti", joka eli lähes 15-vuotiaaksi. Tämän pentueen jälkeen päätin, ettei ikinä enää ja se päätös piti 16 vuotta.

Kun hain kennelnimeä, lähetin Kennelliittoon useita nimiehdokkaita, mutta ne tulivat kaikki bumerangeina takaisin. Lopulta ajattelin, että laitetaan sellainen nimi, jota taatusti kukaan muulla ei ole. Noisy Dog's viittaa myös vuoden 1990 pentueeseen, joka oli äänekkäin mitä minulla on koskaan ollut.

Ei ikinä -kauden jälkeen seuraava pentue syntyi vuonna 2006. Sannin (Jellum's Bessie) saatua hyvät lonkkakuvaustulokset syntyi ajatus josko sittenkin. Sanni teki Karvakorvan Yltiöpään "Jaren" kanssa viiden uroksen pentueen. Tästä pentueesta meille jäi Noisy Dog's Dante "Musti", joka on ollut se elämäni koira. Musti on isänä kolmelle pentueelle eri kenneleissä. Mustin ensimmäisestä pentueesta meille tuli Jellum's Gigi "Pirre". Pirrellä on ollut kaksi pentuetta, Noisy Dog's E- ja F -pentueet. Viimeisimmästä pentueestani neljä kävi kesällä terveystutkimuksissa, ja olen erityisen tyytyväinen tuloksista. Myös tämän pentueen luonteet ovat todella hyvät.

Kasvatan varsin pienimuotoisesti, nämä viimeisimmät pentueet ovat syntyneet kolmen vuoden välein. Seuraava on suunnitteilla joko 2018 tai 2019.

Minkälaisia pumeja tavoittelet kasvatuksessasi eli mikä on kasvatuksesi "punainen lanka"?

Ideaalina on – kuten taatusti jokaisella pumikasvattajalla – kasvattaa terveitä, hyväluontoisia, rotumääritelmän mukaisia ja käyttööminaisuuksia omaavia pumeja. Nartuilleni olen pyrkinyt valitsemaan uroksia, jotka tuovat mukanaan jotain sellaista mitä nartulta

mahdollisesti puuttuu ja/tai ainakaan niillä ei ole samoja virheitä. Tiettyä särmää pumissa tulee olla, esimerkiksi liian nynnystä pumista harvoin tulee hyvää harrastuskoiraa.

Ulkonäöllisesti minua viehättää rakenteeltaan kompakti pumi. Ylikorostuneita ylälinjoja ja liian suurta kokoa en ihanno. Toki ulkonäköä tärkeämpää on hyvä luonne ja terveys. Onneksi terveystutkimukset ovat yleistyneet. Mutta tärkeää olisi tutkia muitakin kuin jalostukseen käytettäviä koiria. Kukaan ei halua kasvattaa sairaita koiria, eikä myöskään ostaa sellaista. Tutkimusten myötä osataan paremmin tehdä jalostusvalintoja, kun tiedetään mahdollisimman kattavasti sukutaustoja.

Suurin osa pumin pennuista menee kuitenkin kotikoiriksi. Sosiaalinen luonne on aina etuna koiralle, vaikka pientä pidättyväisyyttä pumille suodaankin. Nykyään onneksi osataan sosiaalistaa pentua alusta saakka. Sillä on suuri merkitys pumin elämään pennusta vanhuuteen. Luonne on mielestäni ulkonäköseikkoja tärkeämpää.

Olen jättänyt kolmesta viimeisestä pentueestani pumin itselleni, ja Mustin tytär Pirre muutti meille pentuna. Olen ajatellut asian niin, että jos kasvattamani pumi kelpaa itselleni, niin luulisi sen kelpaavan myös muille.

Mihin maihin kasvattejasi on viety ja mistä maista itse olet tuonut koiria?

Yksi kasvattini meni Ruotsiin ja se on jatkanut sukua niin Ruotsissa kuin Norjassakin. En ole tuonut koiria.

Parhaiten mieleen jäänyt pentueesi

Jokainen pentue on jollain lailla jäänyt mieleeni. Ehkä kuitenkin mieleenpainuvimmat ovat olleet D-pentue, mistä Musti jäi ja nyt tämä viimeisin. Musti on ollut minulle kaikkea sitä mitä pumilta olen toivonut. Sen kanssa kisasin agilyssä lähes yhdeksän vuotta, olemme käyneet näyttelyissä, harrastaneet rally-tokoa, käyneet kokeilemassa paimennusta ja viime kesänä kävimme karhutestissä. Musti on jäänyt eläkkeelle agilystä, mutta rallya harrastamme edelleen. Musti juoksi agilyuransa aikana 110 nollatulosta.

F-pentueen kanssa touhusin kaikenlaista, kävimme jopa vierailulla työpaikallani kirjastossa, missä pennut pääsivät juoksentelemaan kirjastoauton työhuoneessa ja tervehtimässä työkavereitani. Minulla on myös paljon odotuksia kuopuksemme Noisy Dog's Fadetten "Justiinan" suhteen. Toivottavasti ne toteutuvat.

Teksti ja kuvat: Carita Friberg

